

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI A MLUVENÝ PROJEV UČITELE

Tematická rešerše z Pedagogické bibliografické databáze
Plné texty článků lze objednat prostřednictvím
elektronické pedagogické knihovny (e-PK) <http://www.epk.cz/>
(elektronická nebo papírová forma) nebo e-mailem na adrese
petrovicova@npmk.cz (pouze papírová forma).

1.

Dvanáct hriechov pri prejave / [Upravovateľ] lupa -- slo

In: Rodina a škola : mesačník pre rodičov a učiteľov -- ISSN 0231-6463 -- Roč. 63, č. 7 (2015), s. 27.

Dvanáct největších chyb, kterých se dopouštíme při vystoupení před veřejností, a z nich vyplývající doporučení, která je možné uplatnit i při vystupování učitele před žáky. Vyvarovat bychom se měli zejména dlouhých vět, nadbytečného používání cizích nebo módních slov, slovních vycpávek a nejasných tvrzení. Je třeba udržovat oční kontakt s posluchači, dodržovat časový plán vystoupení, vkládat řečnické pauzy aj.

ústní projev ; vyjadřování ; učitel ; chování učitele ; řečnictví ; chyba

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/448591>

2.

Filozofujeme s dětmi, aneb, Dialogický způsob komunikace / Clive Belgeonne
; [Autor interview] Iva Kvašňáková -- cze

In: Moderní vyučování : časopis na podporu rozvoje škol -- ISSN 1211-6858 -- Roč. 20, č. 11-12 (listop.-prosinec) (2014), s. 16-18.

Rozhovor s britským lektorem, který v České republice pořádá semináře pro učitele občanské výchovy v rámci projektu Filozofie pro děti (P4C). Jde o kurzy, které učitelům mají pomoci nastavit společný dialog s žáky o problémech dnešního světa. Principy filozofie pro děti podporují klíčové prvky rozvojového vzdělávání a pomáhají dětem rozvíjet dovednosti a postoje v tomto rozmanitém a měnícím se světě.

občanská výchova ; globální výchova ; globalizace ; filozofie ; dialog ; komunikace ; žák ; rozvíjení schopností ; hermeneutická pedagogika ; další vzdělávání učitelů ; učitel ; seminář ; kurs ; názor ; Filozofie pro děti (P4C) ; rozvíjející učení

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/433078>

3.

Jak si zlepšit hlasový projev / Libuše Arnoldová -- cze

In: Rodina a škola -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 55, č. 8 (2008), s. 26-27.

Hlas učitele je významný činitel při výuce a motivaci žáků, proto hlasový projev učitele musí splňovat určitá kritéria. Nejdůležitější pro učitele je výslovnost, na které záleží veškeré porozumění. Se špatnou výslovností souvisí schopnost sluchové analýzy dítěte a následné použití slova. Nutnost důsledně dbát i na výslovnost žáků.

učitel ; řečová dovednost ; působení ; hlas ; ústní projev ; výslovnost ; vývoj řeči ; žák ; náprava

<http://katalog.npmk.cz/documents/244084>

4.

Komunikace s rodiči / Václav Mertin, David Čáp -- cze

In: Školní poradenství v praxi -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 01, č. 1 (2014), s. 20-23.

Psycholog V. Mertin se v článku zaměřuje na téma komunikace školy (učitele, výchovného poradce) s rodiči. Rodina a škola by měli být rovnocenní partneři a tomu musí učitel přizpůsobit své jednání i v případě nepříjemných situací, nepřátelského nebo agresivního jednání rodičů. Při jakékoli komunikaci s rodiči musí mít učitel na mysli profesionální naplnění vlastní role. V navazujícím textu radí psycholog D. Čáp, jak předcházet zbytečným konfliktům s rodiči žáků.

škola ; učitel ; rodiče ; vztah rodiče-škola ; vztah rodiče-učitel ; komunikace ; komunikační schopnost ; psychologie osobnosti ; spolupráce ve výchově
ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/430674>

5.

Komunikace s žákem v problémové situaci / Hedvika Boukalová -- cze --

Obsahuje bibliografické odkazy: 2

In: Školní poradenství v praxi -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 2, č. 6 (2015), s. 35-37.

Komunikace s žáky ve školním prostředí je základem dobré interakce, vytváří příznivé učební prostředí i vztahy. Zároveň je nástrojem efektivního předávání informací, zkušeností, motivací k práci. Autorka se zaměřuje na specifické podmínky komunikace, a to na komunikaci v problémové situaci. Důležité jsou vstupní podmínky komunikace a s nimi související motivace dítěte s učitelem, výchovným poradcem nebo psychologem hovořit. V článku je naznačen určitý rámec, fáze a způsob komunikace dospělého s dítětem.

žák ; učitel ; výchovný poradce ; psycholog ; komunikace ; pedagogická komunikace ; řešení konfliktů ; problémové dítě ; interakce ; verbální interakce ; vztah učitel-žák ; učební prostředí

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/448270>

6.

Kultivovanost mluveného projevu učitele = Refinement of Teachers' Speech /

Jitka Málková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 4

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 65, č. 3 (2014/2015), s. 105-109.

Článek analyzuje kvalitu mluveného projevu učitelů ve výukovém dialogu. V předloženém výzkumu se autoři zaměřili na mluvený projev učitelů západočeského regionu a analyzovali učitelovu řeč se zřetelem k funkci kvalitního řečového vzoru. Cílem bylo vymezit nejčastější nedostatky v rovině fonetické, morfologické a lexikální a poskytnout učitelům zpětnou vazbu. Výsledky analýzy nasvědčují tomu, že se učitelé v mluveném projevu soustřeďují spíše na obsahovou stránku sdělení. Metodika a průběh výzkumu, ukázka.

učitel ; výuka ; jazyk ; řečová dovednost ; komunikace ; čeština ; ústní projev ; analýza ; lexikologie ; morfologie ; fonetika ; pedagogický výzkum ; výsledek výzkumu ; Západočeský kraj ; kultivace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/434536>

7.

Mehr als nur erklären, fragen und entwickeln : wie man Lehrersprache gestalten kann [Více než jen vysvětlovat, ptát se a rozvíjet : jak se může učitelova řeč utvářet] / Karin Reber, Wilma Schönauer-Schneider -- ger --

Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 65, č. 7-8 (2013), s. 12-15.

Autorky se zabývají otázkou, jak má být utvářena učitelova řeč, aby působila na žáky kladně a motivovala je ke spolupráci ve výuce. Impulsy pro vedení rozhovoru ve třídě. Učitel orientuje výuku na otázky nebo impulsy, které jsou podnětem k dalšímu rozvíjení tématu.

učitel ; řečová dovednost ; ústní projev ; pedagogická dovednost ; působení ; pedagogická komunikace ; osobní předpoklady

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/422390>

8.

Pauzy v mluveném projevu učitele / Ilona Balkó -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 3

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 [CZ] -- Roč. 58, č. 1 (2007/2008), s. 17-21.

Na základě rozborů monologických projevů učitelů byly analyzovány chyby, které se objevují v mluveném projevu. Získaný materiál byl podroben kritice zejména z hlediska pauz. Jsou připojeny ukázky z různých předmětů s konkrétními chybami. Závěr vyznívá pro učitele nepříznivě.

učitel ; ústní projev ; komunikační schopnost ; způsobilost ; chyba ; výklad ; nedostatek

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/210653>

9.

Sprache wirkt! [Řeč působí!] / Thomas Burger -- ger

In: Die berufsbildende Schule : Zeitschrift des Bundesverbandes der Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen -- ISSN 0005-951X, -- Roč. 61, č. 5 (2009), s. 146-150.

Příspěvek seznamuje s triky a technikami v řeči učitele, které autor shromáždil. Působivé jsou jednoduché věty učitele, je třeba mluvit v přítomném čase, nepoužívat budoucí a minulý čas nebo kondicionál. Věty mají být krátké, s výstižným obsahem. Příklady chybně a správně vytvořených vět pro sdělení učitele žákům. Význam řeči těla, správného postoje, očního kontaktu a zřetelnosti i dostatečné hlasitosti ústního projevu učitele.

řeč ; řečová dovednost ; ústní projev ; učitel ; řeč těla

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/268648>

10.

Über Lehrersprache muss man sprechen ... : Perspektiven für eine bessere Gesprächsführung in der Schule [O řeči učitele se musí mluvit ... : perspektivy pro lepší vedení rozhovoru ve škole] / Gerhard Eikenbusch -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy: 8

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 65, č. 7-8 (2013), s. 6-10.

Řeč učitele a vedení rozhovoru se žáky mají velký význam, ale jen zřídka jsou předmětem vzdělávání učitelů. Řeč učitele jako výraz a projev učitelovy osobnosti. Učitelova řeč a vedení hovoru jsou nástrojem učitele a platí pro ně pravidla sociálního jednání.

učitel ; řečová dovednost ; působení ; dialog ; ústní projev ; chování učitele ; pedagogická komunikace ; pedagogická dovednost ; výslovnost ; osobní předpoklady

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/422389>

11.

V komunikaci druhým sdělujeme, jak rozumíme světu / Anna Klimešová ; [Autor interview] Marie Těthalová -- cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 20, č. 7 (2013), s. 8-10.

Rozhovor s psycholožkou o komunikaci učitele ve škole - s kolegy, žáky a rodiči. Umění navázat komunikaci, jak s rodiči hovořit o nepříjemných problémech, aby je učitel neodradil. Chválení a oceňování dítěte jako nejlepší forma podpory. Jak může učitel napomoci komunikaci svou profesionalitou. Jak přiznat slabiny.

komunikace ; komunikační schopnost ; učitel ; vztah učitel-žák ; rodiče ; pochvala ; vztah rodiče-učitel ; pedagogická komunikace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/420742>

12.

Ve škole se přece normálně nekřičí / Václav Mertin -- cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 118, č. 10 (2015), s. 13.

Konkrétní rady psychologa k problematice komunikace mezi učiteli a rodiči, která dnes patří k nejnáročnější disciplíně v učitel'ském povolání, agresivní jednání rodičů. Příprava učitele, aby mohl eliminovat úskalí komunikačních střetů.

Prevence, preventivní zásady a pravidla, předvídání, profesní role, ochrana dětí i sebe před urážkami a křikem.

škola ; učitel ; pedagogické povolání ; pedagogická komunikace ; komunikace ; vztah rodiče-škola ; vztah rodiče-učitel ; rodiče ; postoj ke škole ; interpersonální vztahy ; psychologie chování ; chování učitele ; chování ; agresivita

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/443965>